

лення і розвитку студента, а також і особистості з активною життєвою позицією і творчою ініціативою. Розвиваються наступні життєві навички: міжособистісного спілкування, взаємодопомоги, самоуправління, самоаналізу і самоконтролю, критичного мислення. Розвивається і зміцнюється почуття впевненості в собі, почуття відповідальності і здатність приймати відповідальні рішення.

Як вид спорту, пов'язаний з природою, спортивне орієнтування надає широкі можливості екологічного і естетичного виховання підліткового покоління. Цьому традиційно відводиться значуще місце (вивчення флори і фауни місцевого краю, екологічні субботники, захищені і охоронювані ділянки місцевості в час змагань і тренувань і т.д.).

В основі проявлення і розвитку творчої активності спортсменів-орієнтувальників виникає інтерес, як до самої рушійної діяльності, так і до її результатів. Успішність виступу на змаганнях надає широкі можливості для повноцінної реалізації особистості спортсменів і успішності в житті.

З вищесказанного випливає, що спортивне орієнтування сприяє ефективному формуванню важливих життєвих навичок, що дозволяють успішно вирішувати завдання соціалізації.

## **ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНО-ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ У СТУДЕНТСЬКІЙ МОЛОДІ**

Ю.В. ФЕДОТОВА, канд. екон. наук, доцент

*Харківський національний університет міського господарства  
імені О.М. Бекетова*

Проблема виховання духовно-моральних цінностей набуває особливого актуального характеру серед сучасних педагогічних наукових досліджень. Сьогодні відчутно знижується рівень духовності молоді, оскільки у суспільстві спостерігаються тенденції відчуження, байдужості, закритості людини. Випускники вищих навчальних закладів апатично ставляться до працевлаштування, серед молоді прогресують асоціальні явища, які негативно впливають на формування гармонійно розвинутої особистості, майбутніх громадян нашої держави. Згідно із соціологічними дослідженнями, основними пріоритетами сучасної молоді є добробут, кар'єра, фінансова незалежність від батьків, свобода. Тому перед усіма соціальними інститутами постає сьогодні ва-

жке завдання – визначити базові цінності, ідеали, норми, які слід покласти в основу формування духовного світу молодшої людини.

Серед головних гуманістичних загальнолюдських моральних цінностей можна навести наступні: добро, чуйність, милосердя, толерантність, відповідальність та інші. Духовно-моральні цінності охоплюють турботу про людину, визнають любові до неї, шанобливість перед людським життям.

У вихованні молодшої людини важливе значення набуває процес формування її ціннісного ставлення до різних явищ оточуючої дійсності, а також побудова ієрархії цінностей, що визначають її роль у суспільстві. Це досить тривалий і складний процес, який пов'язаний із особливостями виховання у родині, освітніх установах, насамперед у вищій школі, а також із діяльністю засобів масової інформації.

Акцент на необхідності впровадження духовної складової в навчальний процес вимагає спеціальної педагогічної діяльності, спрямованої на залучення студентів до принципів духовної культури, на формування гуманістичної світоглядної позиції. Важливо усвідомити, що тільки заміна стихійної самоосвіти організованою та контрольованою системою навчальних занять здатна підвищити та зробити звичними духовно-моральні потреби. Навчити молоду людину співчувати, співпереживати – вкрай важливе завдання педагогічного колективу вищого начального закладу, що прагне сформувати інтелігентну та високодуховну особистість.

Педагогічними умовами, необхідними для формування духовності у процесі навчально-виховної діяльності є наступні:

- пізнання студентом власної особистості, своїх індивідуальних характеристик;
- розвиток потреби актуалізувати свій особистий потенціал;
- співчуття та взаєморозуміння в міжособистісній взаємодії;
- залучення до соціальної активності;
- оволодіння засобами позитивної рефлексії, що ґрунтується на самооцінці, самоконтролі та саморегуляції.

Отже, методика та технологія духовно-морального виховання студентів – це спеціально організований, цілеспрямований, інноваційний процес організації і стимулювання духовно-пізнавальної діяльності студентів, спрямований на вироблення системних знань про духовно-моральні цінності, що формують діалектичне та гнучке світорозуміння ціннісних орієнтацій, емоційної культури, вольової саморегуляції поведінки, здатності до самопізнання та самоосвіти. Тобто, орієнтуючись на вищі ідеали, студентам слід намагатися стати максимально корисними для суспільства, нації, а також наполегливо працювати над збагаченням свого духовно-морального світу.